

HALUK PAFTALI

**TÜRK HUKUKUYLA
KARŞILAŞTIRMALI OLARAK
AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ
ANAYASASI'NIN EK 4. MADDESİ
ÇERÇEVESİNDEN ÖZEL HAYAT
ALANININ KORUNMASI**

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	V
İÇİNDEKİLER	VII
KISALTMALAR.....	XIII
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ’NDE VE TÜRKİYE’DE ÖZEL HAYAT ALANININ GELİŞİMİ

I. İÇTİHATTAN NORMA GELİŞİM: ABD HUKUKUNDA ÖZEL HAYAT ALANININ GELİŞİMİ	9
A. Amerikan Hukukunda Özel Hayat Alanının Arama ve El Koyma Tedbirleri Ekseninde Tarihsel ve İctihadi Gelişimi	11
1. Özel Hayat Alanının Müşterek Hukukta Oluşumuna Yönelik Tarihi Kararlar.....	11
a. Wilkes v. Wood	12
b. Entick v. Carrington	13
2. Amerikan Anayasacılık Dönemi	15

a.	Birleşik Devletler Anayasası'nın Kabul Edilmesinden Öncesi	15
b.	Birleşik Devletler Anayasası'nın Kabul Edilmesi ve Sonrası.....	18
B.	Özel Hayat Alanının Öğretide Gelişimi ve Louis Brandeis'in Bu Gelişime Etkisi	22
1.	“Right To Privacy” Makalesi	22
2.	Louis Brandeis'in Özel Hayatın Gizliliği Hakkının Kabulüne Etkisi	24
II.	NORMDAN İÇTİHATA GELİŞİM: TÜRK HUKUKUNDA ÖZEL HAYAT ALANININ GELİŞİMİ	26
A.	Türk Hukukunda Özel Hayat Alanının Tarihsel ve Anayasal Gelişimi	26
1.	1982 Anayasası'na Kadar Özel Hayat Alanının Gelişimi	26
2.	Özel Hayat Alanının 1982 Anayasası'nda ve Türk Hukukunda Korunduğu Pozitif Hukuk Normları.....	28
3.	Anayasal Sınırlandırma Rejimi.....	30
B.	Öğretide Özel Hayat Alanını Açıklayan Teoriler.....	34
1.	Üç Alan Teorisi	34
2.	Özel Hayat Alanını Başka Hak veya Kavramlarla İlişkilendiren Teoriler	35
3.	Özel Hayat Alanını Zıt Kavamlar Üstünden Tanımlayan Teoriler	37
III.	ÖZEL HAYAT ALANINI KORUYAN AMERİKAN ANAYASASI'NIN 4. EK MADDESİ VE TÜRK HUKUKUYLA KIYASLANMASI	37
A.	Normun Koruma Alanı	38
B.	Normun Koruduğu Özne	43
1.	Gerçek Kişiler.....	44
2.	Tüzel Kişiler	46
C.	Normun Yasakladığı Fiil: Makul Olmayan Arama ve El Koymalar.....	47

1.	Makullük	47
a.	Arama Kararı ile Makullük Arasındaki İlişki.....	49
b.	Aramanın İcrası	52
c.	Makullük Dengelemesi	54
2.	Arama ve El Koymalar	55
a.	Arama.....	55
(1)	İzinsiz Giriş Doktrini	57
(2)	Makul Özel Hayat Beklentisi Doktrini	62
aa.	Açık Alanlar	69
bb.	Kamuya Teşhir	72
i.	Havadan Gözlem	73
ii.	Teknik Araçlarla İzleme	75
cc.	Riskin Üstlenilmesi.....	79
i.	Gizli Soruşturmacı Kullanımı.....	80
ii.	Ticari Kayıtların İncelenmesi.....	82
iii.	İletişimin Tespiti.....	83
dd.	İHAM İçtihadında Makul Özel Hayat Beklentisi	86
ee.	AYM İçtihadında Makul Özel Hayat Beklentisi.	90
b.	El Koyma	91

İKİNCİ BÖLÜM

4. EK MADDE İLE KORUNAN ÖZEL HAYAT ALANINA HUKUKA UYGUN OLARAK MÜDAHALE EDİLMESİ VE HUKUKA AYKIRILIĞA BAĞLANAN SONUÇ

I.	ÖZEL HAYAT ALANINA YÖNELİK MÜDAHALENİN HUKUKA UYGUNLUK KOŞULU: ARAMA KARAR TEMİN EDİLMESİ	93
A.	Arama Kararının Unsurları	93
1.	Aramanın Sebep Unsuru: Muhtemel Neden ve Makul Şüphe	94

a.	Muhtemel Neden.....	94
b.	Makul Şüphe.....	97
2.	Arama Kararının Konu Unsuru: Belirginleştirme.....	99
3.	Yemin veya Yazılı Yemin Beyanı.....	100
4.	Arama Kararının Yetki Unsuru: Tarafsız ve Bağımsız Bir Adli Merci Tarafından Düzenlenme	101
B.	Arama Kararı Temin Edilmeden Yapılabilen “İstisnai” Müdafaheler.....	103
1.	Makul Şüpheyeye Dayalı Aramalar.....	104
a.	Durdurma.....	104
b.	Araçlarda Yapılan Durdurmalar	107
c.	Üst Yoklaması.....	108
2.	Muhtemel Nedene Dayanan Aramalar	110
a.	Zorlayıcı Koşul İstisnası	110
(1)	Delillerin Yok Edilmesi Tehlikesi.....	111
(2)	Sıcak Takip İstisnası.....	114
(3)	Polisin ve Başkalarının Güvenliği	115
(4)	Toplum Himayesi	116
b.	Hukuka Uygun Yakalama Sonrasında Yapılan Arama..	117
c.	Araçlarda Yapılan Aramalar.....	121
3.	Şüpheyeye İhtiyaç Olmadan Yapılan Aramalar.....	124
a.	Rızaya Dayalı Aramalar	124
b.	Çıplak Gözle Görme	130
4.	İdari Aramalar.....	131
a.	Envanter Araması	134
b.	Teftiş Araması	135
c.	Kontrol Noktaları.....	137
d.	Okullarda Yapılan Aramalar	138
e.	Rastgele Yapılan Uyuşturucu Testleri.....	139
f.	Koşullu Saliverilme ve Denetimli Serbestlik.....	141
g.	11 Eylül’ün İdari Aramalara Etkisi.....	141

II. ÖZEL HAYAT ALANINA HUKUKA AYKIRI MÜDAHALE EDİLMESİNİN ÖNLENMESİ İÇİN YARATILAN HUKUKİ ÇÖZÜM: DIŞLAMA KURALI.....	144
A. Dışlama Kuralı.....	146
B. Zehirli Ağacın Meyvesi Doktrini.....	149
C. Dışlama Kuralına Getirilen İstisnalar.....	150
1. Bağımsız Kaynak Doktrini	152
2. Kaçınılmaz Keşif İstisnası.....	153
3. İyi Niyet İstisnası.....	154
4. Zayıflama İstisnası.....	155
D. Delil Yasakları.....	156
SONUÇ	163
KAYNAKÇA	171